

Protokół

z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Michałowie

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie jest gminną jednostką organizacyjną, realizującą zadania własne i zlecone gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje Gminę, w której zamieszkuje 4 523 mieszkańców. Wójtem Gminy Michałów jest Pan Bogusław Kowalczyk.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie został utworzony na mocy Uchwały Nr XI/43/90 Gminnej Rady Narodowej w Michałowie z dnia 28 lutego 1990 roku w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie”. Ośrodek posiada własny REGON 292647904 i NIP 662 17 89 45. Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie jest Pani Magdalena Ziółkowska.

Ośrodek w okresie objętym kontrolą działał w oparciu o:

- 1) Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie stanowiący załącznik do Uchwały Nr XLVII/307/2018 Rady Gminy Michałów z dnia 30 kwietnia 2018 roku w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie;
- 2) Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 1/2018 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie z dnia 2 stycznia 2018 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie;
- 3) Uchwałę Nr III/23/2018 Rady Gminy Michałów z dnia 28 grudnia 2018 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem "Posilek w szkole i w domu" na lata 2019-2023;
- 4) Uchwałę Nr LIV/375/2023 Rady Gminy Michałów z dnia 27 stycznia 2023 roku w sprawie wprowadzenia zmiany w uchwale w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem "Posilek w szkole i w domu" na lata 2019-2023;
- 5) Uchwałę Nr LIV/376/2023 Rady Gminy Michałów z dnia 27 stycznia 2023 roku w sprawie wprowadzenia zmiany w uchwale w sprawie określenia zasad zwrotu

Michałowie

- wydatków na świadczenia w formie posiłku, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- 6) Uchwałę Nr III/24/2018 Rady Gminy Michałów z dnia 28 grudnia 2018 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
 - 7) Uchwałę Nr VIII/57/2019 Rady Gminy Michałów z dnia 25 kwietnia 2019 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego gminnego programu osłonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
 - 8) Uchwałę Nr XLV/291/2018 Rady Gminy Michałów z dnia 2 marca 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłat, jak również tryb ich pobierania;
 - 9) Uchwałę Nr III/26/2018 Rady Gminy Michałów z dnia 28 grudnia 2018 roku w sprawie wprowadzenia zmian w uchwale Nr XLV/291/2018 Rady Gminy Michałów w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłat, jak również tryb ich pobierania;
 - 10) Zarządzenie Nr 5/2023 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie z dnia 1 lutego 2023 roku w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
 - 11) Zarządzenie Nr 2/2007 Wójta Gminy Michałów z dnia 8 stycznia 2007 roku w sprawie upoważnienia Kierownika GOPS w Michałowie do wydawania decyzji administracyjnych m.in. w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy;
 - 12) Uchwałę Nr XIX/115/2008 Rady Gminy Michałów z dnia 7 sierpnia 2008 roku w sprawie ustalenia zasad sprawienia pogrzebu przez Gminę Michałów oraz zwrotu kosztów.

Michałów

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Renata Gwóźdź - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego – kierująca zespołem inspektorów, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 739/2023 z dnia 9 października 2023 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Pana Mariusza Paska;
2. Anna Kowalska - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 738/2023 z dnia 9 października 2023 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Pana Mariusza Paska.

Kontrola została wpisana do Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie pod poz. 3

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 10 – 13 października 2023 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2023 roku do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Michał

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie znajduje się w budynku, który jest własnością Urzędu Gminy w Michałowie, pod adresem Michałów 115, 28-411, tel. 41 356 52 50. Kontrolowana placówka swoje pomieszczenia posiada na parterze (1 pokój - kierownik, 2 pokój - pracownicy socjalni oraz asystent rodziny, 3 pokój – księgowy) Ponadto do dyspozycji GOPS jest pokój, w którym znajduje się Punkt informacyjno-konsultacyjny. Pomieszczenia wyposażone są w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Pracownicy posiadają terminale mobilne służące do przeprowadzenia wywiadów środowiskowych w terenie.

Warunki lokalowe kontrolowanej jednostki są dobre, klienci posiadają możliwość przedstawienia swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność. (Załącznik nr 1 – Protokół oględzin).

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji GOPS są: długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Wypłata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest na indywidualne konta bankowe klientów lub gotówką w Kasie Banku Spółdzielczego w Michałowie.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr

Przedmiotem kontroli w zakresie zatrudnienia były kwalifikacje kadry zatrudnionej w obszarze pomocy społecznej (Zal. Nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Michałowie w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych było 3 pracowników: tj. kierownik oraz 2 pracowników socjalnych.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik posiada odpowiedni staż i wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej posiada specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach, posiadają legitymacje służbowe, zgodne z wzorem określonym rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy m.in.: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznawanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, praca socjalna, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie

J. Krawiec

niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy/ liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w GOPS = 4 523/ 2 = 2 226

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli nie jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypada 2 226 mieszkańców, a winno przypadać 2 000. Ponadto w GOPS zatrudnionych jest mniej niż trzech pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz.901 ze zm.).

Zasilki stale

Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS (Zał. Nr 3 pkt 23 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, że w 2023 roku zasilki stale otrzymuje 21 rodzin/24 osób w rodzinie i jest opłacana składka zdrowotna za te osoby.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób pobierających zasilki stale, na podstawie której wydano decyzje administracyjne:

GOPS.5010.4.2023; GOPS.5010.3.2022; GOPS.5010.6.2022; GOPS.5010.3.2023;
GOPS.5010.3.2022; GOPS.5010.17.2023; GOPS.5010.5.2022; GOPS.5010.5.2022;
GOPS.5010.4.2022; GOPS.5010.2.2022.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty zawierają datę wpływu do Ośrodka.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych, wydanych na zasilki stale odnotowano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

Handwritten signature

W sprawdzonych decyzjach w podstawie prawnej widniały aktualne publikatory przytoczonych aktów prawnych.

W postanowieniu decyzji wpisywano wysokość świadczenia, okres, na jaki zostało ono przyznane oraz sposób i terminy realizacji zasiłku.

W styczniu 2022 roku wszystkie zasiłki przeliczone zostały zgodnie z nowymi kryteriami dochodowymi wprowadzonymi rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W trakcie czynności kontrolnych odnotowano, że sprawdzonym decyzjom administracyjnym nadano rygor natychmiastowej wykonalności w podstawie prawnej przywołując art. 108 kpa, w postanowieniu informując o nadaniu rygoru, natomiast w uzasadnieniu wskazując powód nadania rygoru.

W pouczeniach decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji, natomiast nie informowano o możliwości skorzystania z art. 127 a k.p.a., mówiącego o tym, że w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję, a z dniem doręczenia organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym była przekazywana stronie (prawidłowo) - odrębnym pismem.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki okresowe

Z informacji przekazanych przez Kierownika Ośrodka (Zał. Nr 3 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS – pkt 17) wynika, że w 2023 roku pomocą okresową objęto **7 rodzin /26 osób** w rodzinach.

Głównym powodem przyznania tej formy pomocy było bezrobocie. Wysokość wypłacanych świadczeń była zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach: GOPS.5011.2.2023;

Os. Kp. Ośr. C. 17

GOPS.5011.3.2023; GOPS.5011.5.2023; GOPS.5011.6.2023; GOPS.5011.7.2023; GOPS.5011.8.2023; GOPS.5011.1.2023; GOPS.5011.4.2023.

W podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych przywołano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a także upoważnienie Kierownika GOPS do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. W skontrolowanych decyzjach w podstawie prawnej widniały aktualne publikatory przytoczonych aktów prawnych.

W postanowieniu decyzji informowano stronę o wysokości przyznanej pomocy, okresie na jaki pomoc została udzielona, powódzie przyznania wsparcia oraz o sposobie i terminie wypłaty świadczeń.

Ze skontrolowanych dokumentów wynika, że po wpływie wniosku o pomoc, pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację.

W aktach klientów znajdują się m.in.: wnioski, oświadczenia klientów, zaświadczenia o aktualnych dochodach, raporty z PUP, potwierdzające status osoby bezrobotnej, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, decyzje administracyjne.

Zespół kontrolny odnotował, że sprawdzonym decyzjom administracyjnym wydanym na zasiłki okresowe nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji, natomiast nie informowano klienta o możliwości skorzystania z art. 127 a kodeksu postępowania administracyjnego, mówiącego o prawie zrzeczenia się odwołania.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

Wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu”

Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wynika, że w okresie objętym kontrolą pomoc w formie zasiłku celowego na zakup żywności otrzymało **21 rodzin**, a pomocą w formie gorącego posiłku objęto **58 dzieci** z 34 rodzin.

Pozytywnym jest fakt, że w placówkach oświatowych na terenie Gminy Michałów dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Dożywianie prowadzone jest w 6 placówkach oświatowych na terenie Gminy, a koszt jednego gorącego posiłku wynosi od 3 zł do 10 zł. Ponadto GOPS opłaca posiłki dla 12 uczniów, uczęszczających do 10 placówek

Michałów

oświatowych poza terenem gminy, w których cena obiadu wynosi odpowiednio 3,50 zł do 12 zł.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych*, w ramach realizacji Programu dożywiania, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr: GOPS.5023.1.24.2023; GOPS.5023.1.21.2023; GOPS.5023.1.5.2023; GOPS.5023.1.7.2023; GOPS.5023.1.22.2023; GOPS.5023.1.20.2023; GOPS.5023.1.19.2023; GOPS.5023.1.17.2023; GOPS.5023.1.10.2023; GOPS.5023.1.2.2023 oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach: GOPS.5023.51.2023; GOPS.5023.39.2023; GOPS.5023.40.2023; GOPS.5023.60.2023; GOPS.5023.63.2023; GOPS.5023.52.2023; GOPS.5023.56.2023; GOPS.5023.58.2023; GOPS.5023.64.2023; GOPS.5023.66.2023.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Pomoc w ramach Programu przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wymienione akty prawne przywołane zostały z aktualnymi publikatorami i datami ich wydania. W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji widniała również Uchwała Nr 140 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023, w związku z którą realizowany jest Program, a u klientów, u których przekroczone zostało ustawowe kryterium dochodowe osoby lub rodziny również Uchwała Rady Gminy w Michałowie w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, a także upoważnienie Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. Dodatkowo w podstawie prawnej decyzji administracyjnych wydanych na świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności w formie zasiłku celowego widniało Zarządzenie Nr 5/2023 Kierownika GOPS w Michałowie z dnia 1 lutego 2023 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.

W podstawie prawnej decyzji, wydanych na posiłki w ramach Programu dożywiania prawidłowo przywołano art. 48 ustawy o pomocy społecznej, mówiący o posiłku, a w decyzjach

Michałowice

wydanych na zasiłki celowe prawidłowo przywołano art. 39 wymienionej ustawy, stanowiący o zasiłku celowym.

W postanowieniu decyzji przyznających posiłek określano: kto jest biorcą, na jaki okres przyznano pomoc, typ posiłku, jego jednostkowy koszt, liczbę dni w tygodniu, na które przyznano posiłek oraz jego realizatora (szkołę). Posiłki przyznawano na okres od stycznia do czerwca i od września do grudnia danego roku budżetowego.

W postanowieniu decyzji na zasiłki celowe wpisywano kwotę zasiłku, czas, na jaki świadczenie przyznano oraz wskazywano termin i sposób realizacji świadczenia.

Zespół kontrolny stwierdził, że sprawdzonym decyzjom, których termin realizacji odbywał się przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując stronę, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w uzasadnieniu natomiast stosując zapis, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W pouczeniach decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji, natomiast nie zamieszczano informacji o możliwości skorzystania z art. 127 a k.p.a.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej GOPS w Michałowie przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy, Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Jak wynika z informacji udzielonych przez Kierownika GOPS (Zał. Nr 3 pkt 18 - Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) kontrolowana jednostka, w 2023 roku do dnia kontroli zasiłkiem celowym objęła 14 osób (9 osób w rodzinach) oraz 10 osób specjalnym zasiłkiem celowym (5 osób w rodzinach).

Podczas kontroli sprawdzono akta o następujących numerach decyzji:

zasiłki celowe: GOPS.5012.9.2023; GOPS.5012.23.2023; GOPS.5012.6.2023; GOPS.5012.10.2023; GOPS.5012.4.2023; GOPS.5012.5.2023;

*20
2023*

specjalne zasiłki celowe: GOPS5012.2.2023; GOPS.5012.1.2023; GOPS.5012.8.2023; GOPS.5012.12.2023; GOPS.5012.13.2023.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny, m.in.: wnioski klientów o udzielenie pomocy, zaświadczenia lub karty pobieranych świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego czy zasiłków pielęgnacyjnych, decyzje ZUS lub KRUS o wysokości emerytury lub renty, odcinki rent i emerytur, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, faktury za zakupione leki, oświadczenia klientów, decyzje administracyjne.

W podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych przywołano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz upoważnienie Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. W skontrolowanych decyzjach w podstawie prawnej widniały aktualne publikatory przytoczonych aktów prawnych.

W decyzjach na zasiłki celowe prawidłowo przywołano art. 39 ustawy o pomocy społecznej, odnoszący się do zasiłku celowego, a w decyzjach na specjalne zasiłki celowe art. 41 wyżej wymienionej ustawy, stanowiący o zasiłku specjalnym celowym.

W sentencji sprawdzonych decyzji na zasiłki celowe oraz specjalne zasiłki celowe odnotowano miesiąc, na który przyznane zostało wsparcie, wysokość przyznanego świadczenia, cel, z uwagi na który pomoc została przyznana oraz sposób i termin wypłaty zasiłku.

Zespół kontrolny odnotował, że sprawdzonym decyzjom wydanym na zasiłki celowe, w tym specjalne, których termin realizacji odbywał się przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, a w uzasadnieniu wskazano powód nadania rygoru natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniach decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji, natomiast nie informowano klienta o możliwości skorzystania z art. 127 a kodeksu postępowania administracyjnego, mówiącego o prawie zrzeczenia się odwołania.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Handwritten signature

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie realizuje pomoc w formie usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Gmina Uchwałą Nr XLV/291/2018 Rady Gminy Michałów z dnia 2 marca 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłat, jak również tryb ich pobierania oraz Uchwałą Nr III/26/2018 Rady Gminy Michałów z dnia 28 grudnia 2018 roku w sprawie wprowadzenia zmian w uchwale Nr XLV/291/2018 Rady Gminy Michałów w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłat, jak również tryb ich pobierania określiła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, zwolnienia od odpłat oraz tryb ich pobierania. Pełny koszt jednej godziny usług opiekuńczych w okresie objętym kontrolą wynosił 15 zł.

Usługi opiekuńcze świadczone są przez 2 opiekunki zatrudnione przez GOPS w Michałowie. W 2023 roku ten rodzaj pomocy świadczony był w 15 środowiskach.

Usługi przyznawane są decyzją administracyjną na podstawie wniosku złożonego przez osoby zainteresowane wraz z niezbędną dokumentacją oraz wywiadu środowiskowego. Osoby korzystające z usług opiekuńczych ponoszą odpłatność, zgodnie z Uchwałą, w zależności od posiadanego dochodu.

Sprawdzono akta o następujących numerach decyzji:

GOPS.5025.4.2023; GOPS.5025.3.2023; GOPS.5025.16.2023; GOPS.5025.2.2023;
GOPS.5025.5.2023; GOPS.5025.6.2023; GOPS.5025.7.2023; GOPS.5025.8.2023;
GOPS.5025.10.2023; GOPS.5025.15.2023.

W aktach klientów znajdowały się m. in.: wnioski, wywiad lub jego aktualizacja, decyzje ZUS lub KRUS o wysokości emerytury lub renty, odcinki rent i emerytur, decyzje administracyjne.

W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji administracyjnych odnotowano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń

Michałów

pieniężnych z pomocy społecznej, Uchwały Rady Gminy w sprawie usług opiekuńczych, a także upoważnienie Kierownika GOPS do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. Przytoczone akty prawne widniały w decyzjach z aktualnymi publikatorami i ich datami wydania z wyjątkiem rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, które przytoczono z nieaktualną datą jego wydania.

W postanowieniu decyzji administracyjnych wydawanych przez Kierownika GOPS określono: okres, na jaki przyznane zostały usługi, liczbę dni w tygodniu, w którą przyznano wsparcie, liczbę przyznanych godzin tygodniowo, liczbę godzin w te dni, pełny koszt 1 godziny usług, procent i kwotę odpłatności, realizatora usług oraz sposób i termin wnoszenia odpłatności. W decyzjach brak było wskazania miejsca świadczenia usług oraz zakresu tych usług.

Zespół kontrolny stwierdził, że sprawdzonym decyzjom administracyjnym, wydanym na usługi opiekuńcze nadano rygor natychmiastowej wykonalności, przywołując w podstawie prawnej art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w postanowieniu decyzji informowano stronę, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w uzasadnieniu decyzji natomiast podając powód, z uwagi na który został nadany decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Z załącznika nr 3 do protokołu – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS – pkt 28 wynika, że do Ośrodka nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. W DPS przebywają 2 osoby z terenu Gminy Michałów.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub

D. Kosiński

odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W kontrolowanej jednostce pomoc w ramach pracy socjalnej podejmowana jest podczas bezpośredniego kontaktu pracowników socjalnych z podopiecznymi, zarówno w środowisku domowym, jak i siedzibie Ośrodka. Praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych polega m.in. na: udzielaniu informacji, wskazówek, porad i pomocy w zakresie rozwiązywania trudnych spraw życiowych, motywacji podopiecznych do aktywnego poszukiwania pracy, podjęcia leczenia odwykowego, nadzorze nad prawidłowością sprawowanej władzy rodzicielskiej, pomocy w wypełnianiu różnego rodzaju wniosków, kompletowania dokumentów, pomocy w umawianiu wizyt u specjalistów, udzielaniu klientom informacji o przysługujących im świadczeniach i formach pomocy, współpracy m. in.: z Urzędem Gminy, Powiatowym Urzędem Pracy, Policją, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, kuratorami, sądami.

Jednym z narzędzi pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc jest kontrakt socjalny, który ma na celu zobowiązanie zainteresowanego do podjęcia wspólnie z pracownikiem socjalnym określonych działań zmierzających do poprawy trudnej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni kontrolowanego Ośrodka nie w pełni wykorzystują kontrakt socjalny jako instrument pracy socjalnej, bowiem w okresie objętym kontrolą zawarli jedynie 4 kontrakty z klientami pomocy społecznej.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W trakcie przeprowadzonej kontroli kompleksowej w GOPS w Michałowie ustalono, że pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z Programu dożywiania, zasiłku celowego, specjalnego zasiłku celowego oraz usług opiekuńczych przyznawano celowo i zasadnie.

Warunki lokalowe GOPS w Michałowie są dobre, klienci posiadają możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Kierownik Ośrodka posiada odpowiedni staż i wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończyła specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni posiadają również odpowiednie kwalifikacje.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli nie jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ponieważ na jednego pracownika socjalnego przypada 2 226 mieszkańców, a winno przypadać 2 000. Ponadto

Handwritten signature

w GOPS zatrudnionych jest mniej niż trzech pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy.

W aktach klientów znajdują się m.in. wnioski klientów, zaświadczenia o aktualnych dochodach, oświadczenia klientów, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, dokumenty potwierdzające status osoby bezrobotnej, decyzje ZUS lub KRUS o wysokości emerytury lub renty, odcinki rent lub emerytur, faktury za zakupione lekarstwa, decyzje administracyjne.

W podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych przyznających pomoc odnotowano m. in. ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Przytoczone akty prawne widniały w decyzjach z aktualnymi publikatorami i ich datami wydania - z wyjątkiem rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, które w podstawie prawnej decyzji wydanych na usługi opiekuńcze przytoczono z nieaktualną datą wydania.

W styczniu 2022 roku wszystkie zasiłki stałe przeliczone zostały zgodnie z nowymi kryteriami dochodowymi wprowadzonymi rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W podstawie prawnej decyzji, wydanych na posiłki w ramach Programu dożywiania odnotowano art. 48 ustawy o pomocy społecznej, mówiący o posiłku, a w podstawie prawnej decyzji wydanych na zasiłki celowe widniał art. 39 wymienionej ustawy, stanowiący o zasiłku celowym.

W decyzjach na zasiłki celowe ze środków własnych odnotowano prawidłowo przywołany art. 39 ustawy o pomocy społecznej, odnoszący się do zasiłku celowego, a w decyzjach na specjalne zasiłki celowe art. 41 wyżej wymienionej ustawy, stanowiący o zasiłku specjalnym celowym.

Pozytywnym jest fakt, że w placówkach oświatowych na terenie Gminy Michałów dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

W postanowieniu decyzji administracyjnych wydawanych przez Kierownika GOPS na usługi opiekuńcze określono: okres, na jaki przyznane zostały usługi, liczbę dni w tygodniu,

w którą przyznano wsparcie, liczbę przyznanych godzin tygodniowo, liczbę godzin w te dni, pełny koszt 1 godziny usług, procent i kwotę odpłatności, realizatora usług oraz sposób i termin wnoszenia odpłatności, natomiast brak było wskazania miejsca świadczenia usług oraz zakresu tych usług.

Zespół kontrolny odnotował, że sprawdzonym decyzjom wydanym w zakresie pomocy społecznej, których termin realizacji odbywał się przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, a w uzasadnieniu natomiast wskazując, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

W pouczeniach decyzji informowano strony o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji, natomiast nie informowano klienta o możliwości skorzystania z art. 127 a k.p.a., mówiącego o tym, że w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję, a z dniem doręczenia organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że GOPS w kontrolowanym okresie nie w pełni wykorzystywał kontrakt socjalny jako instrument pracy socjalnej, bowiem w okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni zawarli 4 kontrakty z klientami pomocy społecznej.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu

Handwritten signature

wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. z 2020 r., poz. 2285).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Protokół z przeprowadzonych oględzin dot. bazy lokalowej GOPS.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
3. Tabela sporządzona przez Kierownika GOPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Renata Gwóźdź
2. Anna Kowalska

Ze strony kontrolowanej:

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Michałowie
mgr Magdalena Ziółkowska

Kielce, dnia 7 listopada 2023 roku

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Michałowie
28-411 Michałów 115, tel/fax 41 356 52 50
e-mail: gops.michalow@op.pl
NIP: 662-170-59-45 REGON: 292647904

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia
Mariusz Pasek